

2. Теорія та методологія формування інвестиційно-фінансової стратегії розвитку суб'єктів національного господарства : монографія / за ред. Л. М. Савчук, А. В. Череп. Дніпро: Журфонд, 2019. 420 с.

3. Захарін С. В. Інвестиційне забезпечення інноваційно-технологічного розвитку економіки : монографія. К. : КНУТД, 2018. 344 с.

4. Пересада А. А. Інвестиційний аналіз / А. А. Пересада, Ю. М. Коваленко, С. В. Онікієнко. К. : КНЕУ, 2012. 485 с.

5. Гриценко А. А. Взаємодія держави і бізнесу в контексті реалізації державної інвестиційної політики : монографія. Суми : Університетська книга, 2021. 327 с.

ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ У ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ-СУБ'ЄКТІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Голікова Є.К., здоб. ВО
Величко К.Ю., канд. екон. наук, доц.
Державний біотехнологічний університет

В умовах висококонкурентного міжнародного середовища, підприємства, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, стикаються з тиском з боку урядів цільових ринків стосовно вимог до експортуємої продукції, що пов'язані з політикою дотримання принципів сталого розвитку. Більшість європейських країн, які сьогодні є основними торговельними партнерами України, мають достатньо суворі екологічні стандарти та інші вимоги на як рівні країн, так і в цілому на рівні ЄС. Таким найбільш відомим знаком, який свідчить про екологічність продукції та дотримання принципів сталого розвитку, є Blauer Engel [1] – це один з найстаріших у світі екологічний маркувальний стандарт, який гарантує, що продукція відповідає високим екологічним критеріям. Наявність цього знаку гарантує найменший вплив товару на довкілля та свідчить, що процес виробництва відбувається з використанням найсучасніших технологій та екологічних розробок. Отримати цей знак для свого товару є великим досягненням для будь-якого виробника, символом престижу та визнання компанії. Власником знаку залишається Федеральне міністерство довкілля, охорони навколишнього середовища та ядерної безпеки (BMU), яке і встановлює процедуру сертифікації та правила присудження. Технічні вимоги до товарів зі знаком Blauer Engel розробляє Федеральне агентство з охорони навколишнього середовища (UBA). В Німеччині також впроваджено Екологічний план дій 2030, що стосується виробництва та експорту екологічно чистої продукції.

У Швеції діє екологічний стандарт для продуктів та послуг Nordic, що контролює вплив на навколишнє середовище на всіх етапах життєвого циклу продукції. NF Environment - це французький екологічний знак, який встановлює

стандарти для різних видів товарів, зокрема побутової техніки, меблів, паперу, а стандарт ISO 26000 як стандарт соціальної відповідальності, також впливає на експортну продукцію, особливо щодо умов праці та захисту прав працівників у глобальних ланцюгах постачання.

Данія також дотримується високих стандартів у сфері сталого розвитку та екологічного менеджменту, особливо в сільському господарстві та енергетиці. Нідерланди мають Green Key - стандарт, який підтверджує, що експортована продукція та послуги відповідають суворим екологічним вимогам. Фінляндія активно підтримує концепцію циркулярної економіки, зокрема це стосується експортної продукції, що передбачає повторне використання матеріалів та мінімізацію відходів. Екологічне маркування Finnish Ecolabel як зосереджене на енергоефективності та мінімізації впливу продукції на довкілля.

Взагалі, у Європейському Союзі існують загальні стандарти для всіх країн: REACH Regulation (один з найбільш суворих у світі регламентів з контролю хімічних речовин, що застосовується до продукції, виробленої або експортованої до країн ЄС); CE Marking (позначка, яка вказує на відповідність продукції до вимог здоров'я, безпеки та охорони довкілля для товарів, що експортуються в межах ЄС); EU Ecolabel (екологічне маркування, що підтверджує екологічну відповідальність продукції).

Таким чином, не врахування дотримання принципів сталого розвитку є загрозою для поточної експортної діяльності та для подальшого її розвитку, і навіть взагалі, для майбутньої присутності на міжнародних ринках. Саме тому підприємства-суб'єкти ЗЕД активно впроваджують відповідні практики, наприклад, в управлінні ланцюгами постачання. Це включає вибір постачальників, які дотримуються екологічних стандартів, використання упакування з матеріалів, що підлягають переробці; застосовуються також технології зменшення вуглецевого сліду під час транспортування. Також позитивно сприймається впровадження на підприємствах «зелених» технологій у виробничі процеси. Це може бути використання відновлюваних джерел енергії, програми щодо сприяють скороченню викидів CO₂ та перехід роботи підприємства на принципи циркулярної економіки. Особливо актуально це при експорті продукції до країн ЄС, де існують жорсткі екологічні стандарти. Більшість країн ЄС впровадили політику «вуглецевих мит», яка передбачає додаткові збори на товари, вироблені з високими викидами парникових газів.

Для підприємств, що здійснюють ЗЕД, важливо адаптуватися до цих вимог. Це дозволить не тільки покращити імідж компанії на міжнародній арені, але й залучати іноземних інвесторів, які надають перевагу відповідальним партнерам.

«Забезпечення сталого розвитку підприємства знаходить своє відображення в досягненні систем цілей (економічних, соціальних та екологічних) на основі послідовного здійснення принципів відповідальності перед суспільством» [2, С. 213]. Прикладом національних підприємств, які активно дотримуються принципів сталого розвитку в зовнішньоекономічній діяльності, є низка українських компаній. Так, ТОВ «Нова Пошта запровадила комплексну програму зменшення вуглецевого сліду, що включає використання

перероблених матеріалів для упаковки, оптимізацію маршрутів доставки для зниження шкідливих викидів та реалізацію озеленувальних ініціатив у межах корпоративної соціальної відповідальності.

ТОВ «Нова Пошта» також інвестує в розвиток енергоефективних логістичних центрів, оснащених сонячними панелями, що дозволяє суттєво знизити використання невідновлюваних джерел енергії. ПАТ «Миронівський хлібопродукт» (МХП) впровадила біогазові установки, які дозволяють перетворювати виробничі відходи на електроенергію, значно зменшуючи викиди вуглецю та залежність від традиційних енергоресурсів. МХП дотримується високих екологічних стандартів у виробництві м'ясної продукції та сільськогосподарських культур, які експортуються до країн ЄС, тим самим підвищуючи свою конкурентоспроможність на міжнародному ринку.

Група компаній «Карпатські мінеральні води» (торгові марки «Карпатська джерельна», «Фруктова Джерельна», «Соковинка», «Dragon») здійснює заходи щодо раціонального використання природних ресурсів, зокрема, захищає джерела водопостачання. Підприємство має сертифікацію системи управління безпечністю харчових продуктів згідно з вимогами міжнародного стандарту ISO 22000, що підвищує довіру до продукції на зовнішніх ринках.

ПрАТ «Оболонь» використовує екологічну, перероблювану упаковку і впроваджує системи зменшення відходів та повторного використання матеріалів, що відповідає концепції циркулярної економіки. Наприклад, ПрАТ «Оболонь» переробляє всі скляні пляшки та частково пластикові вироби, а також використовує вторинні матеріали у виробничих процесах, що знижує екологічний вплив діяльності компанії.

Зазначені компанії активно впроваджують принципи сталого розвитку, що підвищує їх конкурентоспроможність на міжнародному ринку та зміцнює їх репутацію як соціально відповідальних підприємств. У свою чергу, нові аспекти наукової концепції екологічної безпеки визначають важливість інтеграції прогресивних підходів у діяльність суб'єктів міжнародних економічних відносин. Це сприяє створенню ефективних механізмів екологічної відповідальності, а також гарантує захист від екологічної агресії та експансіонізму [3].

Відтак, реалізація сталого розвитку на рівні підприємств-суб'єктів ЗЕД гармонійно поєднується з загальносвітовими тенденціями, забезпечуючи відповідальну взаємодію на міжнародному ринку.

Інформаційні джерела:

1. Blue Angel . URL: <https://www.blauer-engel.de/en> (дата звернення 20.10.2024).
2. Управління сталим розвитком промислового підприємства :теорія і практика : колективна монографія / За ред. д. філософ. н., проф. В. Г. Воронкової, д. е. н., проф. Н. Г. Метеленко/ Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 588 с.
3. Величко К. Ю., Толок К. О. Екологічна криза як найбільший виклик світовій безпеці в умовах глобалізації. // Механізми забезпечення сталого розвитку економіки: проблеми, перспективи, міжнародний досвід : матеріали І міжнар. наук.-практ. конф., 23 квіт. 2020 р.; Харківський держ. ун-т харч. та торг. – Х. : ХДУХТ, 2020. – С. 211–213.